

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu: 1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru monarhie: 1 lună 1 fl., 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl.
Pentru România și străinătate: 1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.
Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.
Se prenumără și la poste și la librării.

La Abonament lunar pentru Iunie st. vechiu invita

Administrația ziarului „TRIBUNA”

Cultura maghiară.

I.

(S). Domnul Beksiacs zice așa: »Să întărim elementul maghiar în Ardeal, ca prin forța noastră numerică și prin cultura noastră maghiară să asimilăm pe Români, sau cel puțin să putem ajunge la o consolidare națională pe lângă consolidarea politică, de care ne bucurăm astăzi.»

Domnul Széll, astăzi prim-ministru maghiar, zice așa: »Să cucerim terenul cu ajutorul culturii maghiare, pentru că ori-ce fâșie de pământ, câștigată pe calea aceasta, are importanța unei noue cuceriri de patrie.»

Cuvintele sînt altele, ideea e aceeași. Desnaționalizarea popoarelor nemaghiare din patrie, cu ajutorul culturii maghiare!

Lăsăm neatinșă chestia, că oare au Maghiarii astăzi o astfel de cultură, care ca superioară se poate fi impusă celorlalte neamuri, nu cu forța, ci singură dela sine, — și ne punem întrebarea, că în general e posibilă oare desnaționalizarea, sau cum zice dl Beksiacs, asimilarea popoarelor cu ajutorul unei culturi oare-care, și în special la noi, cu ajutorul culturii maghiare?

Fără îndoială, că în luptele de amalgamisare, purtate între popoarele eterogene, pentru a le aduce la omogenitate, arma cea mai puternică, și poate arma singură decisivă, a fost totdeauna cultura. Popoarele cu cultură înaintată au rezistat mai cu succes decât popoarele lipsite de cultură, cari s'au predat sorței, ori au dispărut de pe suprafață, căci le-a înghițit cultura.

Să nu uităm însă, că toate exemple istorice, pe cari le-am pute înșira pentru a dovedi exactitatea acestor afirmări, sîntem siliți să le scoatem din timpurile foarte îndepărtate. Istoria mai nouă nu ne poate arăta nici un caz, și nici un neam, care ar fi fost cucerit, consolidat sau asimilat de alt neam, cu cultură mai superioară.

Indivizi singuratici, persoane particulare, se vor asimila și astăzi, popoare întregi însă nu!

De ce? Pentru-că astăzi toate popoarele, fie ele ori-cât de mici și de neînsemnate, ori au cultura lor națională, mai mult și mai puțin dezvoltată, și împrejurarea aceasta le face să nu primească altă cultură străină, fie chiar superioară.

Avem deci — probabil — și noi Români, cultura noastră națională, pe care o vom dezvolta, încet, cum putem și cum ne permit împrejurările, și avîndu-o, nu sîntem așezați la cultură străină, și în special nu la cultura maghiară, care, putem zice, că nu e cu nimic superioară culturii noastre.

Dar' se presupunem, că toate s'ar pute înțempla așa cum le dorește dl Beksiacs. Că cultura maghiară ar străbate printre straturile societății românești.

Ne întrebăm, cari cercuri ar pute fi cucerite de ea?

Cercurile inteligente; cercurile de jos, masele populului însă hotărît că — nu!

Avem exemple din trecut.

De câte-ori n'a fost cucerită în trecut inteligența poporului nostru pe seama culturii maghiare, și de câte-ori nu s'a lăpădat inteligența română de poporul

romănesc, trecînd cu bagaj cu tot în sinul maghiarismului!

Dar' cultura maghiară s'a oprit totdeauna aici. Prin straturile mari ale poporului nostru n'a străbătut, pentru-că n'a putut străbate și nici nu va străbate.

Nu putem ști, pentru-că nu ne este dat să cunoaștem viitorul, de nu vor mai veni cumva timpuri în cari să ne pierdem de noua inteligență. Dar' fără inteligență rămas, poporul nostru își va păstra totuși limba și naționalitatea sa, ear' cu timpul va da naștere unei inteligențe nouă, care va pute rezista mai energic și cu mai mult succes ispitelor din trecut.

Cultură maghiară i-s'a oferit poporului nostru și atunci, când i-s'au maghiarizat, în parte, școalele. Dar' tocmai de i-le-ar maghiariza stăpînitorii cu desăvîrșire, poporul nu se va maghiarisa, pentru-că îi rămîne biserica, ear' la altarul Domnului va afla Românilor scut totdeauna pe seama limbii sale.

Se va zice, că stăpînitorii pot să maghiarizeze și biserica, și atunci poporul să maghiarizează prin biserică! Nu; pentru-că și în acest caz îi rămîne Românilor familia, ear' în sinul familiei nu pot străbate legile distrugătoare de neam ale guvernelor ungurești.

Faptul, că în cas de extremă necesitate familia e suficientă pentru conservarea naționalității, ni-l dovedesc din destul Sașii din Ardeal. Sașii nu au cultura lor proprie națională. Cultura Sașilor e astăzi germană.

Presă Sașilor e germană, literatura lor e germană. Germană e școala și biserica lor. Și totuși poporul se dela sate și-a conservat și și conservează limba sa națională. Cum? Numai și numai în familie, pe lângă observarea datinilor și moravurilor moștenite dela strămoșii sei.

În familie își va conserva deci și poporul român limba sa națională, de Beksiacs, chiar și atunci, când d-voastre, stăpînitorii sei de astăzi, veți străbate cu forța în toate instituțiile sale culturale, în școală și biserică, introducînd pretutindenea mult lăudată „cultură maghiară”.

Familia română va conserva neamul românesc și-l va apăra în contra tuturor primejdiilor, chiar și în contra — culturii maghiare!

Sibiu, 9 Iunie n.

Crisa. În decursul zilei de ieri Monarchul a primit în audiență pe Kállay, ministru comun de finanțe și pe contele Goluchowski, ministru comun de externe. După audiența dela palat, amîndoi au făcut vizite, perînd, prim-ministrului maghiar Széll, cu care au avut lungi stătuiri. Monarchul a mai primit în audiență și pe ministrul maghiar de honvezi, baronul Fejérvári. Cu toate acestea situația nu s'a schimbat întru nimic. Prim-ministrul maghiar așteaptă deciziunea Monarchului.

ANIVERSAREA ÎNCORONĂRII. Ieri, 8 Iunie, s'au împlinit trezeci și doi de ani dela încoronarea Monarchului de Rege al Ungariei. Aniversarea acestei zile mari a fost sărbătită pretutindenea în țară, cu cunună pompă. S'au ținut servicii divine în toate bisericile, în școale nu s'au ținut prelegeri, ear' orașele au fost pavosate.

Licvidare! Presă din Austria începe a se împăca cu ideea desfacerei vamale și comerciale de către Ungaria. Se ocupă în mod foarte favorabil cu o petițiune a clubului industriștilor din Viena, adresată ministrului austriac de comerț, în care ei, industriștii Vienei, declară, că sînt împrieteniți cu ideea unui teritoriu vamal independent, și nu sînt contrari desfacerei de către Ungaria. »Si fiindcă Ungaria nu do-

rește alta, — zic industriștii, — decît se câștige respiriu pentru pregătirea terenului vamal independent, ar fi foarte de dorit ca inevitabila desfacere să se facă acum”.

Întărirea maghiarismului. Un patriot indignat din Brașov se plînge în coloanele lui Magyarorszag de intoleranța Sașilor față de Maghiari și face propunere guvernului și dielei maghiare, să le zdrobească supremația, în modul următor:

- 1. Comitatul Brașovului să fie unit cu comitatul din Săuime, Trei-Scaune. Raportul național al populației din comitat ar fi, în cazul acesta, următorul: 136 mii de Unguri, 48 mii de Români și 28 mii de Sași. Va să zică în congregația comitatensă, Maghiarii ar avea majoritatea zdrobitoare, ear' Sașii ar dispăre cu desăvîrșire.
2. Să se dea Brașovului tablă regească, pentru cele cinci comitate din apropiere.
3. Să se clădească în Brașov un spital mare de stat, cu un corp medical maghiar.
4. Să se înființeze în Brașov o academie veterinară.

Pe calea aceasta s'ar înmulți inteligența maghiară în Brașov și cultura maghiară ar cuceri terenul.

Mai știți de nu se va realiza dorința patriotului din Brașov? Așa s'a făcut și cu comitatele curat românești Zarand și Severin!

„Egyetértés”, dela 7 Iunie injură în mod coșcișes pe dl prof. Teodor Raica, din Ploesti, din prilejul broșurii, ce a publicat deunăzi despre rolul dlui Sturiza în chestia națională. Violența de limbaj a ziarului maghiar e fără seamăn acum și la kossuthiști. Lasă că spune o mulțime de minciuni despre dl Raica, dar' îl numește direct „agitator înselbătécit” (megvádult izgató).

Păpucarii dela Brașov, cei de viță arpadiană, se laudă prin gazetele din Budapesta, că ei n'au înaintat recurs în contra hotărîrii consiliului comunal, de a nu se admite limba maghiară ca limbă protocolară a orașului Brașov, deși ilegalitatea acelei hotărîri e evidentă, căci ei, păpucarii, nu vreau să câștige drepturi pe seama limbii maghiare din bunăvoință și la intervenția guvernului, ci din propria lor putere! De ce atîta încunjur? De ce n'o spun patrioții așa cum e: »n'am apelat hotărîrea pentru-că ea a fost legală. Pentru-că consiliul comunal a purces corect și în înfelesul legii atunci când ne-a respins propunerea. Pentru-că guvernul trebuia să aproabe hotărîrea consiliului comunal și noi rămăneam blamați.»

Exemplu de imitat!

Cățiva preoți din tractul protopopesc gr-cat. al Sebesului au cerut protopopului lor să convoace un sinod tractual extraordinar.

E de lipsă, ca în fiecare tract, să se facă asemenea, dată scrișoarea din vorbă:

Mult onorat oficiu protopopesc gr-catolic în Sebes.

Subscrișii, convinși de sublima noastră chemare de a servi înainte de toate lui Dumnezeu; conștii și de criticele timpuri, prin care trece biserica noastră, și cu ea și clerul cu principalele ei organe constituitive; întruniți astăzi în parohia Doștat, — ne-am consultat asupra celui mai nou act distrugător al stăpînirii, prin care este pusă la cale nu numai subjugarea, ci chiar repunerea bisericii înveștitoare, de sus până jos, sub călcăiul stăbului.

Punctul nostru de mănecare bine precizat ne îndeamnă a Vă ruga, ca să convocați — cât mai fără amîinare, un sinod tractual extraordinar, în care preoțimea să se declare:

- a) cu privire la acceptarea ori respingerea ajutorului de stat în condițiile umiltoare în care ni-se îmbeie;
b) să se declare dacă află consult, în această afacere odioasă și distrugătoare de instituțiunile și autoritatea sîntei noastre biserici, și reputațiunea avută a clerului rural gr-cat. român, — convocarea unui sinod diocesan ori provincial.

Cu deosebită reverință:

Ioan Albon, par. în Doștat, Ioan P. Popas, par. în Presaca, Mihail Mărgineanu, par. în Ungurei.

Mila guvernului.

Abrud, în 6 Iunie n. c.

Casul, ce voui să-l descriu, e vechiu, dar' abia acum mi-a venit la cunoștință, și mă mir mult, cum de astfel de atacuri și proceduri neumane ale guvernului unguresc, nu au fost aduse în publicitate până acum.

Casul e următorul: Preoții gr-catolici din tractul Roșiei, precum se știe, au salariu anual fix de 210 fl. dela erar.

În anul 1895 — pare-mi-se — la inițiativa actualului protopop Montani din Zlagna și cu învoirea preoților și a consistorului din Blaj, ministrul de finanțe Lukács a fost aplicat a ajuta pe fiecare preot din tract pe lângă salariul regulat anual, — conform numerilor de sufilete din comună — cu câte o sumă anumită. Maximul acestei subvenții a fost de 315 fl., minimul de 60 fl. Subvenționați au fost toți preoții erariali.

Această »brănză cănească» — cum o numesc — și-au primit-o preoții în anul întâiu.

Dar' ce să vezi? Acel ministru, care din propria grație, a venit în ajutorul preoților slab dotați din tract, în vora anulului 1896 — după-cum sînt informat — a trimis un decis inapelabil, prin care cinci preoți, nu numai că le subtrage dotăția de până acum, — dar' s'au provocat ca în termen de 30 de zile să plătească îndărăt suma avută până acum ca subvențiune.

Motivul: ținuta nepatriotică. Că ce procedere au observat preoții și consistorul din Blaj față de pasul acesta haideucesc, până acum n'am putut să aflu. Azo.

Ziua Înălțării Domnului.

Sibiu, 8 Iunie n.

S'a sărbătit azi, și e una din cele mai înălțătoare sărbători ale creștinismului. Ea reamîntește incununarea cu glorie supramîntească a triumfului câștigat prin martiriul... Ce subiect de meditațiune mîngăietoare și înălțătoare pentru un popor martirizat!

În istoria noastră politică ziua aceasta e un dat însemnat. Din această zi se datează vestita »scrișoare-ispită», pe care dl Dimitrie A. Sturdza, a adresat-o în numele seu și al tuturor bărbăților »cari veghează și lucrează la nesmintirea rostului neamului românesc», acum cinci ani, conducătorilor nostri condamnați în procesul »Memorandului», impunîndu-le ca »o datorie patriotică și națională», să nu între în temnițele ungurești, ci »să se transporte în București centrul activității lor în lupta ce susțin».

Fruntașii nostri aleși, purtătorii steagului național, au fost supuși la cea mai grea ispită: să aleagă între temniță dușmană și între libertate ospitalieră la frați.

Inspirați de geniu bun al neamului ei au avut tăria de a rezista ispitei, și a-și face datorția, așa cum ei și poporul nostru o înțelegea. Cu hotărîrea, ce au luat, au făcut un act de bărbăție, care le va fi veșnic titlu de glorie, pentru-că au mîntuit onoarea steagului nostru.

Nenorocirea noastră a fost, că din această virtute li-s'a făcut o vină; din bărbăție o crimă. Și s'a pornit apoi lucrarea nefastă a răsunării. Intrigi, calunmii, încurcături, crise, desbinări, și toate urmările fatale ale operei marelui Galeotto...

Le știm cu toții. Azi privim asupra lor cu oare-care liniște, deși 5 ani de zile ne-au subuciat pe toți Români, și aici și dincolo de Carpați.

Ca toate relele din lumea, a avut și acest réu un bine: ne-a învățat și luminat în multe, și ne va lumina și mai mult. Ca o furtună grozavă crisa cea mare, ce este legată de acest dat, a curățit atmosfera politică. Pare-că anume ni-a fost trimisă de providința protectoare, care a scutit neamul românesc și în cele mai întunecate vremuri și l'a trecut și prin cele mai grele pericole, de Dumnezeuul părinților nostri.

Crisa nu s'a încheiat definitiv, dar' sîntem la sfîrșitul ei. Se ved deja semnele bune ale zoririi. O evoluție fericită s'a făcut și e pe cale de a se desăvîrși. Numai bunăvoință și statornicie în binele recunoscut — și cu ajutorul lui Dumnezeu, dacă nu mai curînd, la anul, vom pute sărbători cu toții, cei cu bunăvoință, în pace și frație sinceră înălțarea cauzei naționale.

Adevărul triumfează întotdeauna, fără greș. S'a dovedit și în crisa, și se va vedea și în viitor. Stabilită odată lumina adevărului între noi, nici isbînda luptei comune nu poate să mai întarzie mult, pentru-că adevărul e cu noi, și Dumnezeu e cu noi.

Numai statornicie, abnegațiune și bunăvoință se cere, și atunci pacea între cei cu bunăvoințe va fi perfectă și lupta solidară și impunătoare se va porni de nou, cu noue și mai bune sorți de isbînda.

ARADUL ȘI BRĂILA.

— Articol din »Drapelul». — (Urmare).

Măngra s'a întors la Arad numai în Dumineca Tomei, când se țin sinoadele în fiecare an. Dela gară a mers direct la sinod, și fiindcă întarziase, Goldiș își cetia deja discursul de deschidere, pe când intra el în ședință. Aderenții lui Goldiș, oamenii guvernului maghiar, se învioraser când au văzut intrînd pe omul lui Sturdza, solul trimis care avea să le prepare definitiv triumful. Deputatul Beleş nu-și putu ascunde bucuria, și izbucni involuntar într'un strigat de să trăiască, pe care-l repetară toți goldiștii intrerupînd pe orator.

Ori-cât de neînsemnate ar părê atari amănunte, ele sînt caracteristice, pentru-că trîmînd fără voce tradează sentimentele trănute, și vedesc în public legăturile nevăzute cari leagă pe Sturdza de Goldiș și pe Goldiș de Mangra.

Aceste legături există de fapt. Faimoasa broșură dela Budapesta a dat la lumina o parte din ele, dar' numai o parte.

Noi Români trebuie să fim recunoșcători pentru serviciul ce ni-l'au făcut chiar fără de voce, nu trebuie să fim însă prea pretensivi și să așteptăm dela Unguri, ca să ne arete toate firele intrigilor extinse pe care le-a țesut și le țese acest bêtăn veșnic domnic de putere și domnie.

Nu am pretențiunea să desvîlesc aceste fire, voui numai să îndigitez la acelea dintre ele, cari au eșit singure la iveală cu prilejul alegerii dela Arad, fire pe care Ungurii de sigur le știu și ei, numai căt nu le-au arêtat, pentru-că scopul lor nu poate fi curățirea vieții publice românești de niște fire, cari o rod la inimă.

Se știe că faimoasa broșură dela Budapesta avea de scop numai să convîngă pe dl Széll, actualul prim-ministru unguresc, căt de lipsă și căt de mare e folosul secției naționalităților, pe care hotărîse să o desființeze.

În acest scop Jancsô Benedek în alianță cu Jozszenszky s'au pus să laude pe Bánffy, și să arete isprăvurile creațiunii lor. N'au reușit, e drept, să mîntuie de perire secția, dar' au făcut să cadă într'un mod rușinos dl Sturdza.

De sigur, că amicilor din Budapesta ai dlui Sturdza nici prin mînte nu le trecea, că gloriocînd pe Bánffy, și lăudînd creațiunea lui, vor compromite așa de mult pe dl Sturdza, — căci atunci de sigur și-ar fi impus mai multă discrețiune.

Dar' ceea ce au făcut Ungurii din Pesta, fără voce și intențiunea lor, fac și aderenții români ai dlui Sturdza din Ungaria, vrînd nevrînd.

Oculă, care împrejmuește pe dl Sturdza în București, își are filialeele sale, și agonții sei, și într'alte provincii române. Sînt puțini, nu-i vorba, dar' cu atît mai strînși, la olată și cu atît mai la fel. Nu știe omul, cum s'au organizat, dar' s'au găsit, ca pe sprinceană, toți unul ca unul.

Sediul din București al oculței are în fruntea sa pe Slavici și Bianu, un ardelean și un ungurean.

La Arad e Mangra și Russu-Șirîianu, nepot al lui Slavici. La Oradea-mare Iosif Goldiș, la Brașov nepotul acestuia

Vasile Goldiș și niște comercianți. La Sibiu câțiva reprezentanți mai de a doua mână, de când Brote s'a expatriat la București, și de acolo în...

Acești oameni, par'că ar fi eșit cu toții din aceeași școală, așa se aseamănă cu toții la fel și la procedeeuri.

Slavici pare a avea rolul principal. El dela Siria, lângă Arad, deci, din patria lui Goldiș. A lucrat pe vremuri împreună cu el și cu Mangra la o foaie locală numită 'Speranța'. El a întemeiat 'Tribuna' din Sibiu, și cu condeiul bun de care dispune, a făcut din acest ziar, cu încetul, o forță cum n'a mai fost alta între ziarele de peste munți.

Politica lui însă era în doi peri, cum zic Ardeleni. Întotdeauna echivoc, nedeclarat, șovăitor, fără a se arăta îndoilenic, el a cercit spiritul Ardelenilor, fără a 'și-l fi însușit. A părăsit Sibiu, asigurându-și loc bun la Măgurele, și pe la Academia din București, dar' numai după ce 'și-a lăsat în loc un om de încredere, în persoana nepotului său Ioan Russu-Sirianu, pe care 'l-a crescut în școala 'Voinței Naționale', și 'l-a făcut mare politician din simplu institutor rural, ce era, absolvent al școlii maghiare din Arad.

În toamna anului 1895 Slavici a surprins lumea românească cu niște articole publicate în 'Tribuna' din Sibiu, sub titlul 'Milleniul'. El sfătua pe Românii din Ardeal să caute a îndulci pe Maghiari, făcându-le în preajma mileniului avansuri de împăcare.

Era îndată după venirea lui Sturdza la putere, curând după faimoasele seuse dela Iași, unde marele naționalist debitate cu declarațiile impuse de ministrul plenipotențiar austro-ungar, că 'trebuie să ne abținem dela orice agitație'.

În curând isbucni 'crisa' la 'Tribuna' din Sibiu. Se știe cum și de ce? Rolul principal în scandalul înscenat atunci îl purta nepotul lui Slavici, conducătorul de azi al 'Tribunei Poporului', organul sturdzist din Arad, care a preparat isbânda lui Goldiș. Sufletul răsvăritor conda neînfrântului martir Dr. Rațiu, președintele comitetului național, a fost acest om al lui Sturdza.

'Îndulcirea Maghiarilor', propusă de Sturdza prin Slavici, n'a reușit să se facă; dar' 'crisa' provocată în sinul comitetului național de intrigile sturdziste, a produs o desbinare extrem de dureroasă.

În timpul 'mileniului', când mai mult trebuiau să se manifesteze, Românii din Ungaria se sfășiau de certe alimentate prin sturdziști.

Vas. Mangra acusa pe Drul Rațiu de vînzare. Dr. Lucaciu, care a căzut din nenorocire în ghiarele oculte din București — se știe cum — a pornit o luptă nebună contra președintelui său, al cărui 'prim-secretar' era.

Totuși comitetul național a susținut și continuat lupta. În Februarie 1896 a lansat un manifest iscălit de șapte martiri, în frunte cu Dr. Rațiu, ear' în contra mileniului au lansat un protest al tuturor naționalităților aliate, Români, Serbi și Slovaci.

S'a publicat în toate trei limbile, cum și în limba germană și franceză, și a avut un larg ehou în presa europeană.

Ceea-ce n'a reușit să facă Slavici prin 'Tribuna' — îndulcirea Maghiarilor — a încercat să o facă alt om al lui Sturdza pe altă cale. S'a ales deputat în 'dieta maghiară, și în vorbirea sa program, rostită la 2 August 1896, în orașul Ceica, din Bihor, a făcut o adevărată apoteoză mileniului maghiar.

Acest om este Isosif Goldiș, ales acum episcop la Arad de oamenii lui Sturdza, între aplauzele Maghiarilor și sub huiduielile tuturor Românilor de bine.

Isosif Goldiș, călugăr și vicar la Oradea-mare, e om cărunt, în vîrstă de 62 ani. Cu toate acestea a cutezat să păsească în contra Românilor, și să îndind mîna Maghiarilor, tocmai când acestia își zingăneau mai cu îngămfare pînteni jucând osărdășul millenar în ciuda Românilor apăsăți de suferințele prezentului și de amintirile triste ale unui milleniu de jug străin.

Când 'crisa' din Sibiu arunca cele mai furioase valuri, îngropând în jale și durere un întreg popor însetat în nădejdele sale deșteptate de Sturdza; când Lucaciu, cel mai popular martir între martiri, fulgera și detuna, ca un desperat contra 'Tribunei' și a Drului Rațiu prin gazetele sturdziste din București, ca și prin o reptilă săptămînală din Orăștie (Ardeal); când Maghiarii în frunte cu Bánffy se umflau mai sumeți în pene, pe la expoziția millenară, pe la congrese și conferențe internaționale, convocate anume în Budapesta, — tocmai pe atunci se ridică călugărul Goldiș, și în cel mai românesc cerc din întreaga monarchie austro-ungară face să fie ales deputat la dieta maghiară, cu programul partidului liberal-maghiar!

Nu era destul acest fapt crud! El se pretează a rosti un discurs-program, prin care abjură neamul și biserică sa românească, și se declară așa zicend Maghiar.

El apoteosează mileniul, contra căruia Românii protestaseră dimpreună cu celelalte naționalități asuprite;

face elogiile ne mai auzite, nici dela Maghiari, lui Tisza Kálmán, — Sturdza al liberalilor unguri, — care căpătase dela Români titlul de 'zdrobitorul naționalităților', pentru-că 'i-a prigonit până la sânge;

se declară vecinic aderent al partidului liberal maghiar, care tiranizează pe Români cu neîntrerupere dela 1867 până azi;

primește și aproabă 'legile bisericesti' căsătoriei civile și matriculele de stat cu 'întrebunțarea exclusivă a limbei maghiare, legi contra cărora se ridicaseră toți Românii dela 'opincă până la vîlădică' protestînd în senat, prin rostul episcopilor, și prin zeci de meetinguri ținute în toate centrele românești;

și, în urmă, recomandă alianța Ungariei cu România și relevând bunele raporturi dintre Regele Carol și Regele Maghiarilor — plocamă contopirea naționalităților prin cultură, 'un mijloc — zice el — mai sigur în efect, decît forța brută, care respinge.

Acesta era — și e — în resumat, crezul politic al lui Goldiș, — care acum a fost ales episcop la Arad de oamenii lui Sturdza!

(Va urma). Dela Carpați.

Alegerile în România.

Ieri s'au început alegerile pentru cameră și senat în România. În cinci zile vor fi gata.

Alegerile acestea sînt de o importanță deosebită. După crisa prin care a trecut țara în privința politică-națională, alegerile acestea vor marca o nouă eră. De aceea interesul pentru alegeri e foarte mare.

Cele 2 partide istorice intră ambele fracționate în lupta electorală.

Sînt patru grupări: conservatori, junimiști, liberali și drapelisti, — ca să numim așa pe național-liberalii grupăți în jurul dlui Aurelian.

Stare de tranziție.

Două zile înainte de alegeri 'Drapelul' caracterizează situația din România, ca o stare de tranziție. E interesantă această caracterizare. Eată unele părți ale articolului:

'Crisa politică dată la iveală prin căderea dlui Sturdza durează încă, luând, ce e drept, o altă formă. Această formă e starea de tranziție prin care trecem, în care nu mai avem partide, ci tot felul de formațiuni fortuite, datorite unor împrejurări trecătoare.

În Martie un guvern cu majorități și cu moțiuni de încredere, care ne vorbia tot timpul de durabilitatea lui și de aprobarea jerei, se retrage fără de veste, fără să spună de ce, nici atunci, nici mai pe urmă.

E drept, că prin 'Voința Națională', fie prin articole oare-care, fie prin manifeste făcute în numele unui comitet existent numai pe hîrtie, s'a afirmat, că guvernul dlui Sturdza s'a retras în urma mișcărilor de stradă făcute cu ciomege și cu cărămizi. Foarte curios și inexplicabil! Atunci nu mai e posibil nici un fel de guvern în România, dacă toate, până și cele care se dau drept foarte tari, pot fi resturnate cu câteva asvirături de cărămizi.

Sub această copilărească explicațiune se așează ceva mai grav. Acel ceva a dat naștere crizei politice prin care trecem, unică în felul ei în România.

Ce va eși nu știm, până când va dura crisa și starea de tranziție, nu putem prevedea.

În primul loc trebuie să așteptăm restirea jerei. Prin votul lor ei (alegătorii) nu vor pute face decît să eșim din stadiul luptelor curat personale, dar' atîta tot. După aceea vom ave să asistăm la lupta pe terenul ideilor, care promise a fi foarte laborioasă și plină de surprise.

O mare evoluție.

În momentul acesta nu știm nimic nici despre rezultatul alegerilor de ieri. Dar' din cât cunoaștem din ziarele buceureștine, ni-se pare că începutul unei mari evoluțiuni s'a făcut.

Remarcăm în această privință cu deosebire manifestul dlui Emil Costinescu, fost ministru în cabinetul Aurelian și unul din cei mai distinși ai grupării drapeliste. Vom reproduce o mare parte din acest manifest, foarte important. Anticipăm aici, că expune vederi cu totul noue în țara românească, cari realitate vor pune pe alt temeiu mai solid viața politică din regat.

În prezina alegerilor.

Ziarele apărute Mercuri seara toate prognosticează despre alegeri, fiecare în felul său.

'Epoca' zice:

'Măne, ziua înălțării Domnului, va fi, sîntem siguri, și ziua înălțării naționale.

'Timpul' relevază rolul la care e chemat partidul conservator, și zice că astăzi se fie judecați după intențiunile lor, ear' apoi după faptele lor.

'Dreptatea' cere, ca alegătorii să sancționeze eu votul lor judecata pronunțată deja de opinia publică.

'Drapelul' roagă pe alegători să nu confunde pe adevărații și sinceri liberali cu coteria, care a compromis partidul.

ASTRA.

Convocări.

Onor. membri ai comitetului cercual din al XIII-lea despărțemēt al 'Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român' se invită a participa la ședința, ce se va ține în 12 Iunie a. c., la 4 ore p. m., în localul 'Aurariei' în Abrid.

Câmpeni, în 6 Iunie 1899.

Dr. Basiliu Preda, dir. despărț.

În sensul §-lui 41 din statute convoc adunarea cercuală a despărțemētului 'Timișoarei' al 'Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român' pe 25 Iunie n. a. c., după amezai la 3 ore în 'Timișoara-Fabric, sala bereiriei (Fabrikshof).

Obiectele:

- 1. Deschiderea adunării. 2. Înscriserea membrilor noi și încassarea taxelor. 3. Raportul direcțiunii. 4. Censurarea socotelilor. 5. Eventuale disertațiuni, cari trebuie cu 3 zile înainte de adunarea înscinuate la subscrisul președinte. 6. Distribuerea premiilor. 7. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a 'Asociațiunii'. 8. Stabilirea bugetului pe anul viitor. 9. Eventuale propuneri.

Timișoara, la 5 Iunie 1899.

Emanuil Ungurianu, președintele despărțemētului.

Dela congresul național-bis.

Oratorii congresului.

VI.

Părintele protopop Dămian, din Brad, a susținut în congres punctul de vedere cel mai înalt, național. Din-sua a fost la culmea situației! — Nu înzădar a venit la congres cu fluiorul lui Iancu, pe care 'l-a predat dlui Șuluțiu, căci s'a și inspirat din acea lume de idei sublime pentru care Iancu a luptat și despre care amintesc și reamintesc toate lucrurile din Munții-Apuseni și ai Zarandului. El — cum a și spus-o — nu s'a învîltit nici cu vîlul oportunistului, nici cu a optimismului, ci franc a spus-o, că cel mai mare pericol amenință biserica primind întregirea.

Dacă au fost luptători sinceri în congres, Dămian a fost unul dintr'aceia. Concluzul luat pe el 'l-a atins ca un fulger; părea că e paralizat, când 'l-am văzut după congres. Și dacă a fost cineva consecvent în fața chestiunii — căci mulți au fost inconsecvenți — el a fost consecvent dela început și până la sfîrșit, tot contra. În ancheta de protopopi convocată sub Metropolitul Miron a vorbit contra, aproape singur; în sinod contra, în conferența preoților și în plin congres asemenea. În conferența preoților, ținută în ziua congresului, a luat cuvîntul și a motivat o propunere cevași mai radicală decît cea care a reușit, să fie oficios susținută în congres de prof. M. Popoviciu. După cuvîntarea aceasta din conferență a părintelui Dămian a trecut și dl V. Mangra în tabăra celor-ce pledau contra primirei.

Cap. Pușcariu a început-o cu un adagiu despre bogatul nemilostiv și s'ara-

cul fudul. Se credea că desvoaltă teoria 'bogatului nemilostiv' în contra statului și va vorbi contra primirei. De aceea la început a fost viu aprobat. Dar' a făcut întors, — și atunci și înclinațiunile auditorului s'au întors contra vorbitorului.

Di Dr. Nestor Opresan, nu numai cu fisecul seu delicat, ci mai ales cu vocea reaminteste pe dl Alexandru Mocsony, a cărui lipsă dela congres s'a regretat de toți. Dacă Măneguțiu a vorbit bine pregătit, în formă, Dr. Opresan era bine pregătit în fond. A făcut cea mai stringentă argumentațiune, documentată cu legea a mână. Tenorul vorbirei a fost: să avem în vedere mai mult interesele bisericilor, decît interesele particularilor membri, și să nu conlucrăm înșine la subminarea autonomiei.

Di P. Cosma, ultimul orator, a concentrat mai mult argumentele celor pentru primire. Cel mai puternic argument 'i-a fost rescriptul cel mai nou al ministrului de culte, care terorisă formal congresul. A aplicat două lovituri puternice, una: Aradanilor, cari s'au schimbat dela sinod până la congres, și una părintelui Goldiș, că nu 'și-a făcut datoria în parlament, când s'a desbătut legea. Vorbirea dlui Cosma s'a publicat întregă în 'Tel. Român', de aceea nu insist asupra ei, ci — încheiu.

Observator.

Revistă externă.

Din Franca.

Știrile sosite mai nou din Paris anunță calmarea și liniștirea spiritelor. Din incidentul atacului dela Auteuil, președintele Republicei a primit și primește din toate părțile felicitări atât din Franca, cât și din străinătate, dela curțile domnitoare. Consiliul comunal al Parisului a condamnat cu unanimitate demonstrația din Auteuil și 'și-a exprimat neclintita sa alipire față de Republică și preșidentul ei.

De mare însemnătate este votul senatului în această chestie. Senatul a primit aproape cu unanimitate (258 voturi contra la 20) propunerea lui Guyot făcută din încredințarea tuturor grupărilor republicane, prin care senatul își exprimă simpatia față de preșident și îl asigură de spriginul seu, înfierând 'faptele inescusabile din Auteuil, comise de dușmanii Republicei'.

Manifestațiile de simpatie și în special votul senatului și al camerei arată, că sentimentul republican e viu și puternic în Franca.

Din Port de France se anunță, că un vapor de aviso a dus știrea lui Dreyfus despre revizuirea procesului. El a fost predat autorităților militare, cari 'l-au dus pe bordul vaporului Sfax. Vaporul va debarca în Brest, de unde Dreyfus va fi dus la Rennes.

Conferența de pace.

Comisiunea a treia a conferenței a ținut în 16 I. c. o ședință plenară, în care s'a cetit și primit proiectul privitor la bunele servicii și intervenții. Proiectul constă din 8 paragrafi, și e o compilație din proiectele înaintate la conferență din partea diferitelor state.

Consiliul de stat rusesc Bloch a ținut în Haaga două conferențe, în cari a descris grozăviile răboiului și a pledat pentru un juriu de pace permanent.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

ÎNVIERE.

— Roman — 37

de Leo Tolstoi.

(Urmare).

XXVI.

De mai multe-ori deja în viață, el procedase la ceea-ce numea 'spălare de conștiență'. Numea așa niște crise morale în cari simțea ca o domolire și une-ori chiar ca o oprire a vieței sale interioare, se hotăra să curățe tina, care-i înegrea sufletul.

Eșind din aceste crise, Nekhludov nu uita nici-odată să-și impună anume reguli, pe cari se jura să le urmeze mereu pe viitor. Scria un jurnal, începea o nouă viață, 'întorcea o pagină', după expresia lui. Dar' întotdeauna, contactul cu lumea îl răpea și pe nesimțite cădea ear' în aceeași stare, dacă nu și mai jos de cum fusese înainte de crisa.

Procedase pentru prima-ora la o astfel de 'spălătură' în vara când venise să-și petreacă vacanțele la mătusele sale. Crisa fusese atunci foarte vie, o crisă de exaltare juvenilă; și urmările ei duraseră multă vreme. A doua crisă avusese loc când, în vremea răboiului cu Turcii, visase să-și jertfească viața, și isbutise să fie trimis pe câmpul de luptă. Dar' de data aceasta urmările erisei se șterseseră foarte repede. În

sfrșit ultima crisă avusese loc când părăsise armata spre a se deda cu totul picturii.

Nici-odată de atunci nu-și mai 'spă-lase' conștiența: și de acolo venia faptul, că încă nici-odată deosebirea nu fusese atât de mare între ceea-ce conștiența sa îi ordona de a fi, și între viața pe care o ducea. El simți aceasta și se înfricoșă. Prăpastia era atât de mare, încât 'i-se părua la început cu neputință de umplut.

'Nu numai odată ai încercat să te îndreptezi și să te faci mai bun, și n'ai isbutit! — Zicea într'însul o voce tainică. — La ce bun să începi o nouă încercare? Și de altmintrelea, nu ești de loc singurul în acest cas; toată lumea e ca tine!'

Dar' ființa morală, ființa liberă, activă, vie, singura ființă adevărată care e în fiecare dintre noi, acea ființă se deșteptase din acest moment într'însul. Și el o asculta, nu putea să se oprească de a o asculta și de a crede în ea. Atât de mare cât ar fi fost deosebirea dintre ceea-ce era și aceea-ce vrea să fie, acea ființă lăuntrică îi afirma că totul e încă cu putință.

'Voiu rupe legăturile mele cu minciuna în care m'am afundat, ori-și-cât m'ar costa, și voiu mărturisii totul și voiu spune și voiu lucra adevărul; și Mișsy îl voiu spune că sînt un desfrinat, că nu pot să mă căsătoresc cu ea, și 'i voiu cere iertare că am turburată-o. Voiu spune Mariei Vassiliena... Adecă nu, nu-ți voiu spune nimic, dar' voiu spune bărbatului ei că sînt un ticălos, nevrednic de prietenia sa. Și ei, Katioșei, îi voiu spune așiderea că sînt un ticălos, că am păcătuit cu ea. Și voiu face totul

ca să-î îndulcesc viața. Da, o voiu vedea din nou, și o voiu ruga să mă ierte... Îi voiu cere iertare așa cum fac copiii...'

Se oprî un moment și urmă: — 'Mă voiu căsători cu ea, dacă va trebui.'

Se oprî din nou. Exaltarea sa interioră creștea din minut în minut. De-odată își împreună mîinile cum făcea în copilărie, ridică ochii și zise:

— Doamne, vino-mi într'ajutor, învață-mă, pîtrunde în mine, ca să mă curățesc!

Nekhludov se ruga. Cereea lui Dumnezeu să pîtrundă în el spre a-l purifica; și cu toate acestea minunea pe care o cerea în ruga lui se împlinise deja. Dumnezeu, care trăia într'însul, luase în stăpînire conștiența sa. Și Nekhludov nu numai că simțea libertatea, bunătatea, bucuria vieței: simțea încă că tot era cu puțință în bine. Tot binele pe care un om putea să-l facă, el se simțea în stare să-l facă.

Și lacrimi se iviră în ochii lui, lacrimi totdeodată și bune și rele; bune, fiindcă erau lacrimi de fericire, provocate de trezirea acelei ființe lăuntrice, care vreme de ani de zile dormise într'însul; dar' rele deasemenea, fiindcă erau lacrimi de trufie, de admirație, pentru el însuși și pentru mărimea sufletului seu.

Se înăbușea. Merse cătră fereastra dinspre grădina. Noaptea era răcoroasă, senină, tăcută. Sgomot de roate răsuna din depărtare, apoi totul deveni ear' tăcut. Sub fereastră umbra unui mare plop se desemna pe nemişul aleei și pe iarbă. Și Nekhludov se uita la grădina plină de o blîndă lumină argintată și la plop și la alee; respira suflul înviator al nopței.

— Ce frumos e, Doamne! Ce frumos este! — șopti el.

Dar' în sufletul seu era și mai frumos.

XXVII.

Maslova fu dusă din nou în închisoare tocmai pe la șese ore. Se simțea cu totul slăbită. Asprimea neprevăzută a pedepsei o doborîse de tot; și lungul drum pe care trebuise să-l facă apoi prin ulicioarele rîu pavate ale orașului o zdrobise cu desăvîrșire.

Și apoi murea de foame. În timpul unei suspensiuni de audiență, paznicii mîncaseră sub ochii ei pâne și oue ferte: gura ei se umpluse atunci de salivă, și Maslova băgase de seamă că 'e foame; dar' nu voise să ceară nimic paznicilor, pentru motive de demnitate. Și audiența începuse din nou, durase încă mai mult de trei ciasuri; așa încât ajunsesse că Maslova nu-și mai simțea foamea, din cauza oboselii și abrutisărei. În această stare de suflet auzise ea ceterina sentenței.

Auzind-o, crezuse la început că visează. Ea nu se putea obicinui deodată cu gîndul muncii silnice. Aceasta 'i-se părea un vis greu și din care trebuia să se deștepte dînt' un moment într'altul. Dar' din modul cu totul natural cu care magistrații, advocații, martorii, cu care sala întregă făcuseră sentența de condamnare, înțelese că aceasta era foarte reală. O pornire o cuprinsese atunci și strigase din toate puterile sale că era o nevinovată. Poi ea aflase că și strigătul seu era primit ca ceva nenatural, așteptat, incapeabil de a schimba în ceva situația. Și isbucnise în lacrimi...

Un lucru o mira îndeosebi: anume, că o sentență atât de aspră a putut să

fie dată împotriva ei de niște bărbați, — și bărbați în toată puterea vîrstei, nu bătrîni; niște bărbați, cari în tot timpul procesului o priviseră cu multă plăcere. Și eată că toți oamenii acestia cari îi aruncaseră priviri amabile, eată că-și închipuiseră să o condamne la muncă silnică, deși ea era nevinovată de crima care 'i-se imputa. Și ea plînsese toate lacrimile trupului seu. Dar' în sfrșit lacrimile încetaseră de curs: și când după proces, o închise într'o celulă a palatului de justiție, așteptînd să fie dusă la închisoare, nu se mai gîndise decît la două lucruri: să fumeze și să bea.

Era singură deja de cîțva timp în celulă, când gendarmul însărcinat cu paza ei, deschizend ușa îi dădu trei ruble.

— Na, ia asta! o doamnă 'i-ți trimite.

— Ce doamnă?

— Hai, ia, că n'am să stau de vorbă cu tine.

Banii erau trimiși Maslovei de d-na Kitaiev, directoara casei de toleranță.

Eșind dela audiență ea întrebuse pe portar dacă poate să dea bani condamnației. Și la răspunsul afirmativ al acestuia, ea scosese din buzunar o punguliță plină de hîrtii și parale mărunt și dăduse portarului un billet de două ruble și jumătate, adăugînd cincizeci de copeici în aramă, sumă pe care ușierul sub ochii ei le transmisese numai decît gendarmului.

— Dar', știi, nu trebuie să lipsească ceva, din ce-î dau și să 'i-se trimită numai decît! — adăogase d-na Kitaiev.

(Va urma).

Din toată lumea.

Convenția germano-spaniolă. — Dreptul femeilor engleze.

În ședința reichstag-ului din Berlin, dela 6 l. c. s'a ceit prin secretarul de stat Bulo...

În casa comenlor din Londra, la desbaterea asupra raportului despre administrația Londrei...

Cronica zilei.

Sibiia, 9 Iunie n.

Știri bisericești din România. M. S. Regele a semnat Marți decretul prin cari arhimandritul Safirin...

Duminecă noii arhieriei vor fi hitonitii. P. S. episcopul Hușilor, Silvestru, a fost proclamat membru onorific al Academiei teologice din Petersburg.

Dela „Petru Maior“ ni-se trimit următorul avis: Toți acei domni, doamne și domnișoare...

Budapesta, la 6 Iunie 1899 st. n. Pentru comitet: Nicolae Sulică, Ioan Fruma, preș., secretar.

Hymen. Dl Cornel Muste, teolog abs. și Zamfira Bidiian, anunță cununia lor, care se va celebra la 25 Iunie st. n. 1899...

Archiducele Francisc Ferdinand e descoperit à la suite în regimentul de grenadieri „Francisc“ al împăratului Wilhelm II.

Atentat politic. Învățătorul Sacmanov din Juscub a fost atacat alaltăieri pe stradă în Sofia în ziua mare.

Grindină. În Apatin și împrejurimi a bătut Marți peatră în mărimea nucilor, durând cam o jumătate de cias.

Lovit de trăsnet. Ni-se scorie din Sănmăhăul-de-jos (lângă Turda): Luni, în 5 l. c., proprietarul Stefan Crișian s'a dus la plug cu 4 boi și un servitor.

Expulsat. Guvernul român a expulsat pe un anumit Moisescu, supus austro-ungar, ca periculos ordinii publice.

Incendii. În comuna Palocca din comitatul Săros, din cauze necunoscute a izbucnit alaltăieri un incendiu teribil.

Tot alaltăieri a fost mare incendiu și în comuna Parmo din jurul Cașoviei, unde au ars mai mult de douăzeci case.

Pe căi rele. George Kalapis din Keeskemét, elev al școlii de veterinari din Budapesta, a furat 200 fl. dela un coleg al seu și i'a benchetit cu desdemone din orfeu.

Frați la frați. În „Propaganda“ dela 25 Maiu st. v. cetim următoarele: „O ceartă a izbucnit, Vineri seara în grădina publică din Piatra, între creștini și Ovrei.“

Atât școlii muzicii, cât și soldații muzicanți au fost arestați din ordinul comandantului regimentului. Parchetul instruește.

Din diecesa Lugojului ni-se anunță că părintele Cornel Teaha, paroh în Ligid, a fost numit protopop al tractului Petromani.

Rector al universității din Budapesta pentru anul școlar 1899-1900 este ales profesorul Dr. Emil Theurewk, profesor de limba latină la facultatea filosofică.

Centenarul lui Puskin. Alaltăieri a s'rbat Rusia centenarul nașterii lui Puskin, cel mai mare poet al Rusilor.

Electorele. Un candidat la deputăție în România se plânge în ziarul „Propaganda“, că în turnele seu prin județul Vâlcea, în comuna Lădești agenții administrativi i-au furat o roată dela trăsura.

Flăcăi bestiali. Patru ficiori de țeran din Ceceho (comitatul Ung) în una din nopțile trecute eșind cu caii la pășune și unul dintre ei adormind, ceilalți trei l-au legat de coada unui cal.

Trionix în hotarul Clujului. Frații Nagy, în baia lor de peatră din Mănăstir zilele trecute au dat de urmele unei băi romane, ear' în pământ scos din acea baie au aflat un frumos petricăț de broască țestoasă.

Episcopul Majláth și preotul Oltean. Cetim în „Magyar Polgár“ dela 8 Iunie, că episcopul romano-catolic din Alba-Iulia, contele Gustav Majláth, în viziuniunea sa canonică sosind la Poiana-sărăta a fost bineventat de către preotul român gr-or Ioan Oltean.

Gendarm ucigaș. În comuna Pardani de lângă Seghedin un gendarm a crepat în două capul unui țeran cu care se pusea de ceartă.

Ungurii n'au școale. Dacă ar crede cineva, că lipsa de școale în munți e mai mare, se înșeală temeinic.

Din Cap-Mănăstir. O petrecere cu dans se va aranja cu ocaziunea adunării generale a Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei, la 20 Iunie st. n. 1899.

Din Blaj. O petrecere de vară se va da Duminecă, 11 Iunie st. n., în „Grădina Comșa“ din Veza (lângă Blaj).

Din Blaj. O petrecere de vară se va da Duminecă, 11 Iunie st. n., în „Grădina Comșa“ din Veza (lângă Blaj).

Din Blaj. O petrecere de vară se va da Duminecă, 11 Iunie st. n., în „Grădina Comșa“ din Veza (lângă Blaj).

Din Blaj. O petrecere de vară se va da Duminecă, 11 Iunie st. n., în „Grădina Comșa“ din Veza (lângă Blaj).

Știri mărunte. Dr. Hugo Weidel, directorul institutului de chemie dela universitatea din Viena, lovit de apoplexie, a murit alaltăieri în decursul prelegerilor.

Hartmann Izidor și nevastă-sa, cari jefuiseră prăvălia anarului Alkon Elias din Turnu-Severin, au fost prinși alaltăieri de poliți-din Arad.

Elsner Eduard, tinăr de 25 ani, fiind curentat pentru defraudare, s'a împușcat alaltăieri în Budapesta.

Berta Aveșan, lucrătoare în Budapesta, din cauză, că ibovnicul ei Ioan Macsák a părăsit-o, i'a ținut alaltăieșară calea și i'a înplântat în spate un cuțit.

MAI NOU.

Volnicie gendarmerească.

Din Poiană ni-se anunță: Ieri eșind preoții cu litiă gendarmii au confiscat un prapor, cu colori naționale, conturbând sfânta slujbă.

VIAȚA SOCIALĂ.

Din Șeica-mare.

Mi-s'a dat ocaziune, ca să asist și eu la producțiunea teatrală din Șeica-mare „Ruga dela Chisetău“, în care dl V. Moldovan, teolog abs. și fost învățător aci a știut să ne facă o seară plăcută.

Piesa a fost predată așa de bine, încât ai fi crezut că ai de-a face cu actori consumați și nu cu băieți țerani. Onoare dlui Moldovan și aleșilor sei țerani, cum și dlor învățători: Petrescu și Câmpean, cari încă au contribuit la reușita producțiunii.

Între mulțimea de inteligenți am observat pe Ilustritatea Sa dl I. Bărdosy cu dragălașa sa fiică, dl Aurel Milea, notar în Poplaca cu familia, apoi familiile preoților: I. Deac din Roșia-de-Săcaș, Mera din Șeica-mică, Mihălțan din Slimnic, Peculea din Stenea, întreaga inteligență română din Șeica și jur, întreg corpul învățătoresc din tractul gr-cat. al Sibiului, care a asistat la adunarea sa în comuna Calvasér și foarte mult popor, așa încât spațioasa sală a fost plină.

După producțiune a urmat jocul vesel românesc, care a ținut până în zorile zilei. În paușă un țeran a declarat poesia „Rugămintea din urmă“ de G. Coșbuc cu un accent atât de original.

Un cuvânt. Poporul român este dotat dela Dumnezeu cu voce de cântăreț. Am dorit deci, că învățătorilor noștri se li-se dee instrucțiunea cuvenită nu numai în musica vocală, ci și în cea instrumentală, mai ales să se facă aceasta în preparandia din Blaj, căci numai așa cred eu, că s'ar pute forma adevăratele coruri de plugari și am pute alipi și mai bine inima poporului de biserica și școala sa.

Sperăm, că în curând vom vedea pe învățătorii noștri la cursul suplimentar de musică în Blaj; ear' eu ti rog pe domni învățători, nisuiască unul fiecare în comuna sa, ca măcar la finea anului școlar să țină o producțiune teatrală, căci un mare bine cuprinde aceasta în sine și pentru soarta învățătorului, ear' o plăcută impresiune și dispoziție face în popor.

Din Cap-Mănăstir.

O petrecere cu dans se va aranja cu ocaziunea adunării generale a Reuniunii învățătorilor gr-cat. din jurul Gherlei, la 20 Iunie st. n. 1899, în Cap-Mănăstir. Venitul e în favorul școlii gr-cat. Prețul intrării pentru familie 2 fl., de persoană 1 fl. Începutul la 8 ore seara.

Din Blaj.

O petrecere de vară se va da Duminecă, 11 Iunie st. n., în „Grădina Comșa“ din Veza (lângă Blaj), la casa de ploaie în hotelul „Univers“. Începutul la 3 ore d. a. Prețul de intrare: de persoană 1 coroană, de familie 2 cor. Venitul curat este destinat pentru Reuniunea femeilor și casina română din Blaj.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiia, se află de vânzare următoarele noutăți musicale:

- Les beaux yeux. Valse pentru piano de Mathilde Mironescu fl. 1.-
Tărăncuța. Cântec popular pentru voce și piano de Costache Molnar -50
Hora înfrățirii pentru piano de P. G. Nișescu -75
La time copilăia dragă. Romanță de Dorianu -50
Toujours avec argent. Polca franceză pentru piano de Sig. Paulmann -50
La blonde. Polca mazuca pentru piano de Sigismund Paulmann -50
Turda. Marș patriotic de Paulmann -50
Hora reginei. De Sig. Paulmann -25
Sărba pășunel. De Sig. Paulmann -25
Marș turcesc. De Sig. Paulmann -25
Intermezzo pentru piano de M. Capșa Les fleurs de Maiu. Valse de Ant. Cirillo -50
Sărba ofierilor. De C. Dimitrescu -50
La fille du Marin Vals de Ivanovici Daisy Bell. Valse (All Right) de C. Kaps Linște. Vals pentru piano de Dimitrie St. Cristide -1.-
Am plâns. Romanță pentru voce și piano de Alphonse Chirillo -75
Siagurătatea. Romanță pentru voce și piano de Alphonse Chirillo -75
Claire. Polca pentru piano de Alph. N. Ochialbi -25
Institutele-Unite. Vals pentru piano de Carol Decker -1.-
Sărba Bucureștilor, pentru piano de Const. Dimitrescu -50.-
Sărba mirilor. De Const. Dimitrescu Jubileu. Marș de Gh. Fontino -75.-
Suvorile. Hora de Gh. Fontino -50.-
Elisa. Polca franceză de G. Ionescu Zăphir. Polca mazuca de G. Ionescu Souvenir de Zürich. Polca mazuca de Anton Kneisel -50
Pas de quatre original. De Mayer Lutz Gavotte de la Princesse Marie de Michel Margarithescu -75
Ai plâns și tu vrodată? Romanță pentru voce și piano de Ernest I. Alexandrescu -50
Nu inteleg. De E. I. Alexandrescu Pictoriilor De E. I. Alexandrescu Un fir electric. De E. I. Alexandrescu L'Affection. Polca franceză pentru piano de C. D. Belortu -40
De Brăila à Gênes. Galop pentru piano de C. D. Belortu -50
Sărba Bucureștilor, pentru voce și piano Ioan D. Burlan -50.-
Sărba Bucureștilor, pentru voce și piano de In D. Burlan -50
I. Villacroze. De ce 'mi-ai zis odinioară, romanță -75
Radu D. Rosetti. E vre-un loc uitat de oameni, reverie pentru voce și piano I. Paschill. L'Amiță, vals -50
R. van Saanen, cuvinte de M. Eminescu Doina codrului -75
Ioan D. Burlan. Amintiri din Breasta, s'rbă pentru piano -50
I. Braunstein. Réve du Matlot, vals pentru piano -1.-
G. Vasiliu. Dreamtél Zăvoului, horă C. Felix. Cuvinte de I. Dorianu. Vals conjugal pentru voce și piano -50
I. Paschill. Cuvinte de I. Dorianu. Așa 'mi-e scris, romanță pentru voce și piano -50.-
F. Domeier. Soirées de Bucarest, vals A. Cirillo, Emilie, polca mazar pentru piano -50
D. D. Voreas, Mignón, polca mazur -50
I. Dieker. Punct și virgulă, polca pentru piano -50
Polizo-Micunestii. Douce-Nuance, vals G. Ciurea. Ferdinand-Marș -50

La comanda din afară se se adaugă pentru porto postal încă 5 cr., ear' pentru expedije recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din rumă.

„Naționalitatea“. Societatea noastră, „Tipografia“ a scos într'o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate“. Valoarea acestui studiu este cunoscută celororilor noștri limbajul frumos în care „Rosmarin“ al nostru a știut să-l îmbrace și gustat deja de cetitorii noștri, căci în „Tribuna“ s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână respirate prin atâția numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a implinit-o „Tipografia“ cănn a rețipărit articoli din „Tribuna“ în broșura de față. În estensiunea de 40 pagini tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francoat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografia“ societate pe acțiuni în Sibiia.

Teatru orașenesc în Sibiia.

Sămbătă, 10 Iunie n. FIDELIO. Mare operă în 2 acte, de L. de Beethoven. Începutul la 7 1/2 ore seara.

Sosiți în Sibiia.

La 9 Iunie n. 1899. Hotel „Împăratul Romanilor“. Gärtner, antreprenor, Dr. Kovács, medic de reg, Nemeș, notar public, din Brașov; Coruge, inginer, Gri-gorescu, antreprenor, din Calimănești; Mohapel, maior din Alba-Iulia; Meșianu, protopop din Zernești; Gerda, notar din Chisetău; Molnár, comisar minist., Leindörfer, privatier, Blatt, Krauss, Schwarz, Ionas, Braun, din Budapesta, Szentpéteri din Ibașaleu, Dikmann din Brünn, Weiser, Weiss, Kuhn, König, Baumgarten, Mayer, Rohács, din Viena, comercianți.

Hotel „Neurhher“. Siciu, protopop din Magina; Cernea, inginer din Craiova. Hotel „Miltzer“. Ștefanescu, Manolescu, oficiali din Riu-Vadului; Pop, preot din Veneția inferioară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 7 Iunie n. 1899

Table with columns for Serninte, Prețul per 100 chilogr., and various market data including grain prices and exchange rates.

Cursul pietii din Sibiia.

Table showing market rates for various goods like flour, oil, and other commodities.

Bursa de Budapesta.

Table with financial data including interest rates, exchange rates, and market indicators.

Bursa de Viena.

Table with financial data including interest rates, exchange rates, and market indicators.

Bursa de București.

Table with financial data including interest rates, exchange rates, and market indicators.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baiteș. Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. M. Dressand.

Mătăsa Foulard 65 cr.

(FOULARD-SEIDE)

— până la **3 fl. 35 cr.** pro metru, desemnurile și colorile cele mai noue —

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scerile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- „Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- „Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.
- „Din goana vieții“, ediția III. (1895) fl. 1.75
- „Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
- „Coane sterse“, *nuvele*, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- „Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

— Cel mai nou volum de *nuvele*: —

- „În viltoare“, *nuvele*, editura Mișoșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Au apărut și se află de vânzare la „Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu“ următoarele cărți de mare valoare literară:

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf de Jhering

traducere de
TEODOR V. PĂCĂȚIAN.

Prețul 1 fl. v. n.

Cartea aceasta ar trebui să o citească și studieze fiecare Român luptător pentru dreptul național.

Scopul în drept

(Vol. I.)

de Dr. Rudolf de Jhering

traducere autorizată de
TEODOR V. PĂCĂȚIAN.

Prețul 4 fl. v. n.

Op mare și de mare preț pentru apărătorii dreptului, îndeosebi pentru avocați, judecători, legiuitori, și pentru cei-ce doresc să îmbrățișeze carierele acestea.

LIBERTATEA

de John Stuart Mill

traducere de
Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. n.

Unul din cele mai admirabile produse ale literaturii universale din veacul nostru.

Cărțile acestea sunt traduse într-o limbă frumoasă și ușoară românească au fost primite cu multă și binevoitoare simpatie din partea presei române, pot deci să decoreze ori-ce bibliotecă românească.

Se pot comanda dela

Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu.

(Nagyszeben), strada Poplăcei nr. 15).

„Foaia Poporului“,

este cea mai bună și mai ieftină gazetă populară.

„Foaia Poporului“

ese în fiecare Duminică, în format cuart mare, cu cuprins bogat politic-național, economic, literar, informativ etc. și cu ilustrațiuni.

Pentru-ca fiecare știutor de carte se poate abona această foaie

„Foaia Poporului“

va costa numai 2 fl. pe anul întreg sau 1 fl. pe jumătate de an.

Abonamentele se fac de-adreptul sau prin mandate postale la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Sz. 535. 1899.

[188] 1—2

Pályázati hirdetés.

Szeben vármegye számvevőségénél újonnan rendszeresített 500 ft évi fizetés és 60 ft lakbérrel javadalmazott számgyakornoki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni ohajtókat, hogy ezen általam kinevezés után betöltendő számgyakornoki állásra az 1883. évi I. t. cz. 17. §-ban jelzett minősítést igazoló bizonyítványokkal, továbbá keresztlevél is erkölcsi magaviseletét igazoló hatósági bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényüket f. hó 26 ig hozzám nyújtsák be.

Nagy-Szeben, 1898. évi június hó 2-án.

Thalman,

főispán és számszűz.

1589—99.

[184] 1—1

Concurs.

E de ocupat postul de notar cerual din Sachsenhausen (Sásăuș). Cerul se compune din comunele Sásăuș și Ilimbav; în aceasta din urmă se află însuși un post de vicenotar.

Emolumentele:

1. Salar 500 fl.
2. Locuință liberă eventual bani de cuartir 40 fl.
3. Pentru luminat și încălzit . . . 12 fl.
4. Paușal de cancelarie 30 fl.
5. Taxele statorite în statut pentru lucrări de natură privată.

Fiindcă noul notar va fi propus spre denumire de matriculant reg. ung., va primi încă 80 fl.

Petițiunile compuse conform artic. de lege 1. din 1883, prevăzute cu adevărate cunoștințele de limbă și scrise cu mâna proprie sunt a se înainta aici până la 25 Iunie n. e., orele 12 din zi. Nocrichiu, la 6 Iunie 1899.

Bedeus,

protopretor.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Studii Literare

de Teodor Raica,

profesor de liceu.

Cuprinzând:

0 gramatică-parodie.

Veacul al XVI-lea.

Codrul frate cu Românul.

Monografia prepoziției „de“

0 carte de mare preț pentru toți profesorii, dascălii și cărturarilor români.

Prețul numai 75 cr.

Se poate procura dela

Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu.

precum și mătasă Henneberg, neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vîrgată, carré, mustată, Damaste etc. (cam 240 diferite calități și 2000 diferite colori și desemnuri etc.

Pentru haine și blouse din fabrică. Privăților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[4] 28—52

(In Elveția porto postal e doplu).

Fabricile de mătasă ale lui G. Henneberg în Zürich,

(liferant de curte c. și r.)

La Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu,

se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole citră un preot tiner“ de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maximelor folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc“, narațiune de Bolanden (45 pag.) — fl. 10 cr. — Se recomandă mai ales preoților.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Novitate!

Cadou

ocasional!

LIMBA FLORILOR.

— De amor și amicitie. —

Simbolica naturală a celor mai favorite flori, compusă după explicările orientailor de

Un amoresat.

Acest volum, în format drăgălaș (32°) imprimat pe hârtie velină, în două colori, negru și albastru, elegant compactat în lux, este

cadou potrivit

pentru tinerime, mai ales pentru fetițe.

În legătură de pânză colorată, tabla titlului imprimată cu aur.

Prețul unui exemplar 50 cr. — 1.50 lei.

Fabrică de casse.

Subscrisul lui iau voie a face atenț p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privind-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătere în rata.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăci-mare Nr. 8.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.